

میکنند که کسی متعرض آنها نشود و صدمه بآنها نرسد بنده میگویم چرا اینها مجازات داده نمیشوند الان این بهاء الواعظین که این جا حاضر است معلوم است چه صدمه بایشان وارد آمده منتها خدا بایشان تفضل کرد و اشخاصیکه این صدمات را بایشان وارد آورده اند هنوز گرفتار نشده اند پس باید از وزارت عدلیه و سایر وزراء مجازات اینهارا خواست.

حاج میرزا ابراهیم آقا - قانونی که دولت و ملت اتحاد کرده اند که مجری شود قانون عدم مجازات است این بهاء الواعظین که نزدیک بود بمرید مرتکبین این عمل گرفتار و مجازات نشدند آن فریبون گاریختن خانه اش و ادرا گشتند و آن کسی را که در میدان نویضانه قطعه قطعه اش کردند و مادر بیچاره اش دیوانه شده آن اشخاصی که بمجلس تیر انداختند یا اینست که این ملت ایران هیچ غیرت ندارند یا خدا خواسته است که این مملکت را خراب و ویران نماید و اگر نه چرا نباید تاحال این اشخاص قصاص و مجازات نشده باشند.

حاج سید نصر الله - از سه کار يك کار را باید کرد یا اعلان عفو عمومی باید داد همان طور که رسول خدا نسبت بکفار فرمایش کرد در مکه معظمه که من دخله کان امنا در این صورت دیگر تبعیض معنی ندارد که بعضی را معاف داشته و شفاعت شوند و بعضی را گرفتار و مجازات کرد و یا اینکه مثل کفار بنی قریظه که هفتاد نفر را بکروز کردن زدند در این مقدمه هم باید همگی اشرار را بقدر تقصیر خود مجازات داده اگر تبعیض است از روی چه قاضیه است و باید تعهد مثلا اشخاصی که تصحیرشان بزرگتر است آنها را رها کنند و اشخاصی که تصحیرشان کوچکتر است آنها را حبس کنند آخر این چه ترتیبی است اگر باید مجلس بانکار رسیدگی کند بیکند و اگر وزیر عدلیه باید رسیدگی کند همین طور اینطور که صحیح نیست.

آقا شیخ حسین - بنده عرض میکنم اعلیحضرت شهربازی آنروز حضور و کلا بوزیر داخله فرمودند که چرا اشرار را گرفتار نمیکنی پس ما بان ساخت قدس ابدی حرفی نداریم و منزه است و حالا هم بدو اسلام نیست که همه مثل اهل مکه عفو شوند و مخصوصاً تمام اشرار باید مجازات داده بشوند خصوصاً صنیع حضرت و مقتدر نظام که سرمشاه این فساد بوده اند و کار را بجائی رساندند که نزدیک بود مملکت از دست برویسی باید مجازات این دو نفر را جداً خواست و باید بدلا برزند زیرا که جزو مفسدین درازش هستند و نیز همه مردم بدانند که مجازات در کار است.

حاج میرزا ابراهیم آقا - تصحیر یا نوعی است یا شخصی اگر نوعی است پارلمان میتواند آنرا ببخشد ازراه اینکه جاهل بود و نهمید ولی آنکه شخصی است آن را پارلمان نمیتواند ببخشد مثلا اینکه یکی یکی را بکشد یا چشمش را در آورد زیرا پارلمان در اینصورت حق عفو ندارد و گمان میکنم که ملت اینقدر بی حس و بی غیرت باشند اگر عدلیه بخواهد آنها را مجازات نهد ملت خودشان خواهند مجازات داد.

لسان الحکماء - بجهت حفظ حقوق ملت بهترین ترتیب همان است که اعلیحضرت همایونی حضوراً درباب گرفتاری اشرار و مجازات آنها بوزراء فرمودند پس بعقیده بنده خوبست بجهت پس فردا وزیر عدلیه و وزیر داخله احضار شده توضیحات خود را درباب مجازات و گرفتاری آنها بدهند.

آقا میرزا سیدعلینقی - همه میگویند که وظیفه ما وضع قوانین است ولی بنده عرض میکنم که دو چیز سبب میشود ما از وضع قانون وقرائت آن باید صرف نظر نماییم یکی را کتابت در آن روز هائیکه وضع امور منقلب بود عرض کردم یکی را هم امروز اظهار میدارم و مکرر هم اظهار کرده ام که ما باید نظارت در اجرای قوانین داشته باشیم اکنون ملاحظه میکنیم که آلات اجرائیه در اجرای قوانین مسامحه دارند و نیز دیروز پس از گفتگوهای مفصله گفته شد که نتیجه مجلس چه شد بنده عرض کردم مجلس ما مجلس مباحثه و مشاعره است اینکاش که مجلس مشاعره بود در مشاعره اطفال ترتیب و نتیجه هست یکی دال خواست دیگری هم در جواب ناگزیر است دال بدهد اما ماهیچ نتیجه را در نظر نداریم و جواب را مطابق سؤال نمیدهیم مباحث شخص اعلیحضرت مقدس است و کمال همراهی را هم میفرمایند و بشخصه هم مباشرت در اجرائیات ندارند و ملت هم در کمال نجات و غیرت و قوت قلب و با ملاحظه هستند پس هر مسامحه میشود از طرف آلات اجرائیه است که در اجرای قوانین مسامحه دارند اینکه میفرمایند وزراء را بخواهیم در مجلس تقبل میکنند ولی نمایانم در خارج چه میشود که بلطایف العجل دفع الوقت میگردد.

آقا میرزا محمود - بنده ملاحظه میکنم که اگر امروز این مسئله را تعقیب نکنم خیانت کرده ام تا ملت اطمینان و امنیت نداشته باشند قانون را میخواهند چه کنند این اشخاص گذشته در ایران شرارت آنها را در تمام جرایم دنیا نوشته و مقرر هستند و الان آقای بهاء الواعظین بحمدالله صحت یافته آمده بنده از ایشان خجالت میکنم که هنوز اشخاصیکه آن صدمه را بایشان وارد آورده اند گرفتار شده اند و ما باید اینجا نشسته مشغول هیچ کاری نشویم مگر جداً مجازات و گرفتاری اشرار را بخواهیم ولی متأسفانه می بینم ابداً در فکر نیستیم و از فراریکه شنیده ام از حالا نقشه کشیده اند که روز عاشورا دسته ترتیب داده و جداً ایستادگی نموده استخلاص اشرار را بخواهند.

آقا سید حسین - تاروز سه شنبه خود ملت حاضر شده اند که صبر کنند و به بینند در حق مقتدرین چه حکم خواهد شد و چگونه مجازات میشوند و آیا مجلس میتواند بآنها اطمینان دهد که مجازات داده می شود یا نه بعضی که در این شب های سرد زحمت کشیده و مرتکبین این افعال را گرفتند حالا از آن اشخاص شفاعت شده و بازده نفر از آنها را مرخصی کرده اند بکنفر از قانون فریبون هم که در مساجد

بود شفاعت شده است و حاضر شده اند کلام عفو بر افعال تمام آنها بکشند همین قدر می دانم که ملت برای این ترتیبات حاضر نیستند و اگر در مجازات آنها اقدام معذانه نشود خود ملت حاضر هستند که آنها را مجازات دهند.

نایب رئیس - در جواب فرمایشات شاعرش میبکنم که این مطالب صحیح است و باید دولت و ملت وقوه مجریه همه در این باب همراهی نمایند ولی ملت ایران ملت نجیبی هستند و هیچ وقت خودشان شخصاً متصدی اینکار ها نمیشوند و وکیل ملت همچون حرفی نباید بزند البته باید از قوه مجریه خواست که آنها را مجازات بدهند.

وکیل التجار - ما ده روز بیشتر وقت نداریم زیرا که اول محرم میرسد و موقع عزای داری است و همه مردم مشغول عزای داری هستند پس باید طوری شود که مجازات این اشرار قبل از محرم داده شود برای محرم نماند.

آقا سید مهدی - بنده می گویم که مملکت ما مشروطه است و نباید از قانون خارج شد باید وزراء را خواست و به بینیم در این باب چه اقدام کرده اند و مجازات آنها را جداً از وزراء بخواهیم.

صدیق حضرت - بنده عرض می کنم اینجا امروز چند ماده قانون خوانندیم در این قانون حبس از سه ماه الی یکسال بنظر حاکم معین شده ولی می بینیم که امروز در این مملکت مجازات با اشخاص ضعیف داده می شود و اشخاصی که مقامات عالی دارند بکلی از آنها صرف نظر میشود و باید مجلس بخواهد که از مجازات این اشخاص صرف نظر نشود بعد ما اجراء قانون در حق ضعیف و قوی علی السویه باشد **نایب رئیس** - در صورت مجلس از راه قانونی ما قول کار است و یاد داشت شود که اکید این مقصرین را مجازات دهند زیاد معاکره آنها طول کشید در روز سه شنبه یا پنجشنبه رئیس الوزرا و وزیر جنگ و وزیر داخله و وزیر عدلیه را در مجلس بخواهند و بیایند توضیحات بدهند که چه اقداماتی کرده اند.

(مجلس ختم شد)
مذاکرات روز سه شنبه ۲۳ شهریور
حجة العرام دارالشورای ملی
خلاصه مذاکرات روز یکشنبه ۲۱ ر آقا میرزا مرتضی قلیخان قرائت کردند شروع بقرائت قانون انطباعات شد پس از قرائت و تصحیح چند ماده مجلس ختم گردیده و در ختم مجلس رئیس اظهار داشتند که فردا چهار ساعت بشروع مانده اجراء محترم وزارت داخله و غیره بجهت قسم یاد کردن در حضور حقیق اصنام در مسجد سیه سالار حاضر خواهند شد محض اطلاع آقایان و کلا اظهار شد که مستعضر باشید و روز دوشنبه هم اجراء محترم وزارت امور خارجه در مسجد حاضر و قسم یاد کردند و اکثر از آقایان و کلام حضور داشتند و در مجلس روز پنجشنبه هم قانون متوفیات قرائت خواهد شد.

مذاکرات روز سه شنبه ۲۵ شهریور
حجة العرام دارالشورای ملی
خلاصه مذاکرات روز سه شنبه ۲۳ ر آقا میرزا مرتضی قلیخان قرائت کردند بعد شروع بقرائت قانون